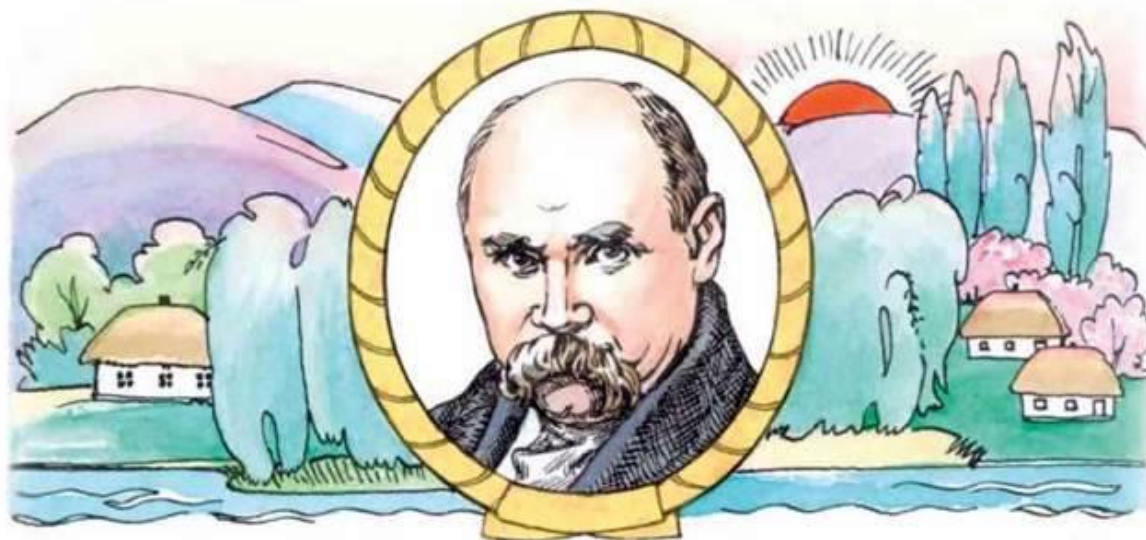

«Знайомимо дошкільників з життям та творчістю Тараса Григоровича Шевченка за допомогою ігор»

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ

«Знайди малюнок»

Мета: дати знання про те, що вірші Шевченка ніби живі словесні картинки і все, що в них розповідається, можна уявити. Закріплювати знання творів Шевченка. Розвивати уяву та увагу, вміння зіставляти вірш з малюнком, прищеплювати любов до української поезії, розвивати естетичний смак.

Хід гри: вихователь або дитина читає уривок з вірша Т. Шевченка, а діти показують яка картинка відповідає змісту вірша.

...Світає.

Край неба палає

Соловейко в темній гаї

Сонце зустрічає...

Тече вода з-під явора

Яром на долину

Пишається над водою

Червона калина...

Зацвіла в долині

червона калина...

Мені тринадцятий минало,

Я пас ягнята за селом...

Садок вишневий коло хати,

Хрущі над вишнями гудуть..

І барвінком, і рутою,
І рястом квітчає
Весна землю, мов дівчину
В зеленому гаї

Із-за лісу, з-за туману
Місяць випливає,
Червоніє круглолиций,
Горить, а не сяє...

Весна. Садочки зацвіли,
Неначе полотном укриті.
Росою Божою умиті,
Білють. Весело землі!

На могилі кобзар сидить
Та на кобзі грає.
Кругом його степ, як море
Широке, синіє;

«Підкажи слово»

Мета: закріплювати знання дітьми віршів Шевченка, розвивати пам'ять та увагу.

Хід: вихователь розпочинає читати вірш, а діти додають слова за змістом вірша

Зацвіла в долині	Цвітуть ... (<i>сади</i>),
Червона ... (<i>калина</i>)	Білють ... (<i>хати</i>),
Ніби засміялась дівчина ... (<i>дитина</i>)	А на горі стоять ... (<i>палати</i>)
Неначе писанка... (<i>село</i>)	Світає, край неба ... (<i>палає</i>),
Зеленим гаєм ... (<i>поросло</i>)	Соловейко в темнім ... (<i>гаї</i>)
	Сонце ... (<i>зустрічає</i>)

«Продовжуй вірш за уривками»

Мета: закріплювати знання дітьми віршів Тараса Шевченка, розвивати увагу, пам'ять, виразність мовлення.

Хід гри: вихователь читає першу строчку будь-якого вірша, а діти повинні продовжити й виразно розповісти його.

- «Тече вода з - під явора,
яром на долину...»
- «Зацвіла в долині
Червона калина...»

- «Встала весна...
- Сонну землю чорну розбудила...»

«Прочитай вірш до малюнка»

Мета: Дати знання про те, що вірші поета ніби живі словесні картинки і все, що в них розповідається, можна уявити.

Хід гри: дитина вибирає будь який малюнок і читає вірш Шевченка, який за змістом підходить до цього малюнку.

«Відгадай настрій автора»

Мета: вчити асоціювати уривки з віршів Т.Г.Шевченка, прочитані вихователем з відповідним кольором.

Хід гри: вихователь читає вірш, а діти кольоровими смужками відображають настрій твору: чорний – сумний, жовтий – веселий.

Вітер з гаєм розмовляє,
Шепче з осокою,
Пливе човен по Дунаю
Один за водою.

***

Тече вода із-за гаю
Та попід горою,
Хлюпочуться качаточка
Поміж осокою.

***

Зацвіла в долині

Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.

***

Сонце заходить,
гори чорніють,
Пташечка тихне,
поле німіє.
Радіють люди,
що відпочинуть...

«З якого твору»

Мета: виявити знання дітьми віршів Т.Г. Шевченка, розвивати інтерес до творчості великого Кобзаря.

Хід гри: вихователь читає уривок з будь-якого вірша, який діти вивчили, а вихованці називають, як цей вірш називається.

...Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх
Сама заснула коло їх.
Затихло все, тільки дівчата
Та соловейко не затих.

(«Садок вишневий коло хати»)

Мені тринадцятий минало.

Я пас ягнята за селом

Чи то так сонечко сіяло

Чи так мені чого було?

(«Мені тринадцятий минало»)

А на полі жайворонок,

Соловейко в гаї

Землю убрану весною

Вранці зустрічають.

(«Встала весна») і т.д.

«Знайди малюнок»

Мета: закріплювати знання дітей про частини доби, використовуючи поезію Тараса Шевченка та малюнки до них, розвивати вміння зіставляти художнє слово з малюнками.

Хід гри: вихователем читає уривки з віршів, у яких говориться про частини доби, діти добирають відповідні малюнки й називають частину доби (ранок – день, вечір – ніч).

Світає, край неба палає,
Соловейко в темнім гаї
Сонце зустрічає.

Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.

Сонце гріє, вітер віє
З поля на долину,
Над водою гне з вербою
Червону калину.

Землю, убрану весною,
Вранці зустрічають.

Сонце заходить, гори чорніють,
Пташечка тихне, поле німіє,

Сім'я вечерея коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Зеленіє, вмивається
Дрібною росою,

Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою...

Із-за лісу, з-за туману
Місяць випливе,
Червоніє круглолиций,
Горить, а не сяє...

Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.

«Що я бачу, що я чую?»

Мета: вчити дітей уявляти, що почули, розповідати про те, що побачили, читаючи вірші великого поета.

«Відгадай картинку»

Мета: вчити дошкільників сприймати зміст поезії на слух та в малюнку, викликати інтерес до єдності образного мислення поезії та художніх творів.

Хід гри: перед дітьми на стільчиках розкладені ілюстрації до віршів Т.Г. Шевченка. Вихователь читає вірш, а діти повинні відгадати, яка ілюстрація підходить до прочитаного тексту.

«Відгадай вірш»

Хід гри: вихователь називає декілька слів, а діти відгадують вірш Шевченка, в якому вони зустрічаються.

Наприклад:

- калина, долина, любо, зраділа, хати, погуляти;
- весна, розбудила, уквітчала, соловейко, жайворонок;
- писанка, сади, хати, палати, гори тощо.

Після того, як діти відгадують вірш, можна запропонувати прочитати його.

«Поясни, чому поет так сказав».

Дітям пропонується пояснити зміст образних зворотів.

«Знайди портрет»

Мета: Учити впізнавати Тараса Шевченка на портреті, виховувати прагнення більше дізнатися про своїх видатних співвітчизників.

Хід гри: на столі перед дітьми лежать портрети Шевченка та інших відомих людей (поетів, художників, композиторів, письменників). Дітям необхідно серед портретів знайти портрети Шевченка, на яких він зображений в різні періоди його життя.

Дидактична гра «Що я знаю про Шевченка»

За допомогою навідних питань спонукаю дітей розказати про Т.Г.Шевченка .

- Чий портрет прикрашає нашу кімнату ?
- Хто такий Тарас Шевченко?
- Чому ми саме сьогодні вшановуємо Шевченка?
- Яким було дитинство Тараса?
- Як ставився Шевченко до нашої Батьківщини-України ?
- Про що писав Шевченко у своїх віршах ?

«Гранування»

До ключових слів Тарас Шевченко дібрати слова, які характеризують цю людину (Кобзар, улюблений, українець, поет, художник, патріот, найкращий ... тощо)

«Подорож у часі».

Мета: закріплювати знання дітей про життєвий шлях Т.Г. Шевченка

Хід гри: діти розглядають ілюстрований матеріал про Тараса Шевченка, та складають часову послідовність змін у його житті.

«Хустонька»

Мета: розвивати в дітей інтерес до життя і творчості Т.Г. Шевченка,

Хід гри: *Діти стоять у крузі, побравшись за руки. Дорослий з хусткою в руках, – у колі. Починаючи промовляти слова, діти йдуть проходом його рухові:*

Ой хустонька шовкова,
Ти пливи, пливи по колу!
В руки хто тебе візьме,
Хай нам відповідь дає.

З останніми словами всі зупиняються. Педагог передає хустинку дитині, навпроти якої він опинився, й пропонує швидко відповісти на запитання:

- Як звуть Шевченка?
- Хто такий Тарас Шевченко?
- В якій сім'ї народився майбутній поет?
- Хто няньчив маленького Тарасика?
- Що любив Тарас робити в дитинстві?
- Чому його перша збірка віршів називається «Кобзар»?
- Прочитай улюблений вірш Тараса Шевченка.

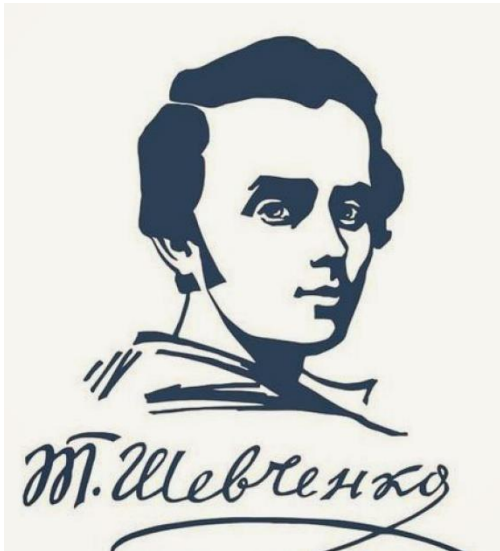
Гра-вікторина «Відповідай швидко»

1. Якого птаха найбільше любив поет? (соловейка, жайворонка)
2. Які дерева любив оспівувати поет у своїх віршах? (калину, тополю, явір)
3. Як називається вірш? Діти слухають уривок з вірша „Тече вода з - під явора” (грам. запис)
4. В яких віршах оспівується краса весняної природи? Хто хоче прочитати вірш „Встала весна”
5. Які вірші Т. Г. Шевченка стали народними піснями?

Діти: „Реве та стогне Дніпр широкий...”

„Садок вишневий коло хати”,

„Зацвіла в долині червона калина”

МОВЛЕННЄВІ ІГРИ

«Хто такий Шевченко?»

Шевченко Тарасе, тебе ми вітаємо,
Для тебе віночок зі слів ми сплітаємо.
Вплетемо в віночок різні ми квіти,
З садочку «Катруся», веселі діти.

Завдання: у кожного з дітей квіточка. Діти називають хто такий Тарас Шевченко (патріот, Кобзар, поет, художник, українець, художник, маляр, творець, співець...) й викладають віночок.

«Наш Шевченко»

Вихователь спонукає малят розказати про Т.Г. Шевченка, спираючись на повідні запитання:

- Чий портрет прикрашає нашу кімнату?
- Хто такий Т. Шевченко?
- Яка зовнішність у Шевченка?
- Де народився Тарас Григорович Шевченко?
- Яким було дитинство Тараса?
- Чим прославилася ця талановита людина?
- Як ставився Шевченко до нашої Батьківщини – України?
- Про що писав Шевченко у своїх віршах?

Вихователь пропонує 1-2 малюкам (за бажанням) переказати розповідь про Шевченка. Решта дітей уважно слухають своїх товаришів і можуть доповнювати їх.

«Хто більше назве слів»

Запропонувати дітям пригадати та назвати якими словами Т.Г.Шевченко описував Україну.

«Весняне лагідне слівце»

Мета: вчити дітей утворювати пестливі слова, використовуючи зменшувально-пестливі суфікси.

Завдання: дітям пропонується утворити від названих слів пестливі, зменшувальні слова.

Наприклад:

хата – хатинка
калина – калинка,
соловей – соловейко,
дівчина – дівчинонька
весна – веснонька ...

« Опиши портрет»

Діти, спираючись на навідні запитання, підбирають слова-ознаки для характеристики портрета Т.Г. Шевченка.

- Які в Шевченка очі? (*Темні, виразні, великі, розумні, сумні*)
- Який у його погляд? (*Добрий, щирий, задумливий, сумний*)
- Яке чоло в Шевченка? (*Ясне, високе, світле*)
- Яке волосся? (*Темне, густе*)
- Про що задумався поет? (*Про український народ, про їх життя, про рідний край, про природу рідного краю, свою Батьківщину*)

«Що я знаю про Шевченка»

Діти за планом вихователя складають розповідь про поета.

- Що ви знаєте про дитинство Тараса Шевченка?
- Про що і про кого описував поет у своїх віршах?
- Який збірник вийшов у Т.Г. Шевченка?
- Чому поета називають не тільки поетом, а й художником, мислителем, піснярем?

«Опиши картинку»

I варіант: дитина описує картинку, діти відгадують до якого вірша Т.Г. Шевченка вона відноситься.

II варіант: вихователь запрошує малят до імпровізованої картинної галереї Т.Г. Шевченка. Тут зібрані різні художні твори Кобзаря.

Завдання: діти обирають будь-яку картину й описують, що саме змалював Шевченко у своїй картині.

«Уяви і розкажи»

Вихователь пропонує дітям заплющити очі й уявити те, про що розповість їм вірш

Тече вода з – під явора,
Яром на долину,
Пишається над подою
Червона калина.
Пишається калинонька,
Явор молодіє,
А кругом них верболози
Й лози зеленіють.

Вихователь: Яку картину, діти, ви побачили у своїй уяві ?

«Розповідь про Тараса Шевченка».

Діти за допомогою дорослого складають невелику зв'язну розповідь за серією малюнків про життєвий шлях Тараса Шевченка.

«Передай сердечко і скажи словечко»

Діти передають одне одному сердечко-іграшку й розповідають, за що їм подобаються вірші Тараса Шевченка

- Мені подобаються вірші Шевченка за те, що вони ... мелодійні, гарні, красиві, прості, їх знає моя мама, їх легко запам'ятовувати тощо...

«Порівняй і розкажи»

Мета: закріплювати знання віршів Шевченка про природу, вправляти в умінні порівнювати, узагальнювати.

Завдання: діти мають пояснити чим схожі (відрізняються):

зозуля і соловей,
дуб і тополя,
дівчина - дитина

«Оди н- багато» (за віршами Шевченка)

Завдання: дібрати до іменників однини множину:

кущ – кущі,	садок – садки,
соловей – солові,	хата – хати,
тополя – тополі,	верба – верби ...

ЛОГІЧНІ ІГРИ

«Знайди помилку»

Мета: вправляти в умінні аналізувати зображення, виділяти характерні риси, особливості об'єкта.

Хід гри: діти розглядають або картину Шевченка, або картинку до його вірша, визначають відсутню або зайву деталь фрагмент.

«Знайди пару» або «Парні картинки»

Для цієї гри знадобляться репродукції картин Т.Шевченка в подвійному екземплярі (або картинки до його віршів, або портрети поета).

Завдання: якомога швидше розложити картинки попарно,

«Виправ рядки вірша»

Дітям пропонується уважно послухати рядки вірша, де вихователь навмисно припускається помилок і повторити у виправленому варіанті.

«Знайди спільні слова»

Діти уважно слухають два вірші і виділяють спільні слова в них.

«Знайди пару»

Знайти пару репродукцій картин Шевченка

«Збери картинку»

Для цієї гри знадобляться непотрібні кубики, картинки до віршів Шевченка. Необхідно обклеїти кубики і підготувати другий примірники таких самих картин. Все гра готова: проста й цікава.

Завдання: зібрати картинку до вірша Шевченка з розрізних частин (кубиків) й розказати вірш.

«Яка картина зайва?»

Мета: закріпити знання дітьми картин Т.Г.Шевченка.

Хід гри: перед дітьми карточки з картинами Шевченка за різними жанрами. Наприклад, на одній картці три пейзажі і один портрет. Вихователь питає: «Яка картина зайва?». Дитина відповідає: «Зайвий портрет, бо на інших картинах зображена природа, це пейзажі»

ТВОРЧІ ІГРИ

«Складаємо картинку до вірша»

Діти на фланелеграфі з готових предметних малюнків, фонів природи складають картинку до вірша, який прочитав вихователь або дитина.

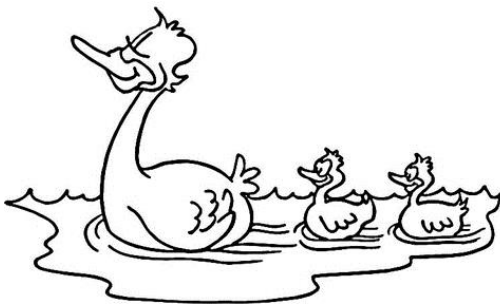
«Передай мімікою і жестами зміст вірша»

Мета: розвивати творчі здібності, уяву, вміння перевтілюватися в той чи інший образ.

Хід гри: вихователь читає уривок з вірша або показує ілюстрацію до нього, а діти мімікою і жестами показують зміст.

«Домалюй картинку»

Дітям пропонується домалювати деякі об'єкти (сонечко, човник, калину, місяць тощо), щоб завершити малюнок до вірша Шевченка

«Подорож в країну Віршознай»

Мета: Закріпити знання про те, що поет з великою любов'ю оспівував природу рідного краю, її чарівність, неповторність. Формувати декламаторські уміння.

«Весна прийшла на Україну»

Запропонувати малятам домалювати пейзаж

Музично-дидактична гра «Впізнай пісню».

Вихователь включає записи фрагментів пісень, а діти називають їх, та за бажанням співають.

Пісні для гри:

“Зацвіла в долині червона калина”, “Зоре моя вечірняя”, “Рече та стогне Дніпр широкий”, “Тече вода з під явора”, «Садок вишневий коло хати.